

KLIMA ALDAKETAREN AREAGOTZEAK EZBAIAN JARTZEN DU ARRISKU GUZTIAK ASEGUATZEKO AUKERA

Karibea eta Ipar Amerika jo dituen Helene urakanak erakutsi bezala, klima aldaketak indarturiko muturreko eguraldien kostua kolosala da. Hainbertze, non eta aseguruak horren arabera garestituko diren, arrisku berriei aurre egiteko asmoz. Klimaren bilakaera hori gelditu ezean, aseguruak ordaindu ezina ere gertatu daiteke noizbait, eta horrek hainbat jarduera ekonomikoren bukaera eta eskualde zenbaiten hustea ondorioztatuko luke. Austeritatea zergatik ez da zor klimatikoaz arduratzen?

 NICOLAS GOÑI

Helene urakanak oso gogor jo ditu Kuba eta AEBetako hego-ekialdea, azken honetan 167 pertsona hilik. Floridako ipar kosta –Big Bend eskualdea– jo duen urakan handiena izan da, eta Kubako Pinar del Río probintziaz AEBetako Virginiako Estatura arte zabaldu dira uholdeak, lur jausiak, urtegien gainezkatzeak eta elektrizitate hornidura eteteak. Ipar Karolina mendebaldeko Mendi Beltzen eskualdean uholde bereziki gogorrak izan dira. AccuWeather eguraldi aurreikuspen agentziaren arabera, AEBetan kalte materialak 145.000 milioi dolarretik gorakoak izanen dira.

Peter Kalmus klimatologoa harritu zen hedabide handietan hondamendi hori ez baitzen klima aldaketarekin lotzen. Hala adierazi zuen *Democracy Now* hedabidearekin egindako elkarrizketan: "*The New York Times* egunkarian Ipar Karolinaren mendebaldeko uholdeei buruzko artikulua irakurtzen aritu naiz. Artikuluek klima aldaketa ez zuten aipatzen, ezta aipu bat ere; nahiz eta horrek berak eragin uholdeak. Horretaz harago gehiegizko beroketa atzeraezinaren testuinguru zabalagoan gaude, erregai fosilen industriak eragindakoa. Hainbat hamarkadaz gezurretan eta ekintzak oztopatzen ibili dira. Planeta gehiegi berotzen ari da. Atzeraezina da. Erregai fosilen industriaren eragina da. Eta 'industria' diot zehazki, ez 'erregai fosilak', industria horrek dituelako sistematikoki ekintzak

oztopatu azken ia 50 urteotan, hamarkadaz hamarkada. Hori okerrago izanen da planetak berotzen jarraitu ahala. Etorkezinean ekaitz latzagoak ikusiko ditugu. Erregai fosilak erretzen jarraitzen duguno eta industria hori desinformazioa zabaltzen eta ekintzak oztopatzen uzten deno, planetak berotzen segitzen du. Ozeano beroagoak dituzte elikatzen halako ekaitzak, zaluago areagotzen direnak eta askoz indartsuagoak direnak. Egurats beroagoek ur gehiago eduki dezaketenez ditugu halako euriteak pairatzen, oraintxe gertatzen ari diren uholdeak eragiten dituztenak. Nire ustez, hori da irudika dezakegun gauza zitalena: erregai fosilen sektoreko buruzagi eta lobbyariak gezurretan ibiltzen jarraituko dutela beren banku kontuak betetzeko gisan, eta hori gure planetaren eta gizateriaren etorkizunaren kalte atzeraezinerako".

NORK ORDAINDUKO DU?

Erregai fosilen industriak hamarkada horietan irabazteari utzi nahi ez izanagatik, hainbat mendez faktura ordaindu beharko dugula oroitaratzen digu Kalmusek. Jende askok oraindik klima aldaketaren ondorioak ukatzen jarraitzen badu ere –ARGIAren 2837 aleko *Muturreko eguraldiak ez dira gai haiek bakarrik kontzientziak pizteko* erreportajearen aipatu bezala–, aseguru-etxeek gero eta argiago dute: arriskuak jada ez dira joan den mendean bezalakoak, eta arrisku horien aurrean aseguru egiteko bal-

dintzak ezberdinak izan beharko dira. Frantziako aseguru-etxeen federazioak, adibidez, aurtengo martxoan argitaratu duen txostenean azpimarratu du eguraldiari loturiko kalteak areagotu direla maiztasunean eta larritasunean. Dioenez, Frantziako Estatuan kalte horiek 6.500 milioi euroko kostua izan zuten 2023an, aseguruaren sektorerako inoizko hirugarren urte garestiena izan zen. Azken lau urteotan muturreko eguraldien kalteen kostua urtean 6.000 milioi eurotik gorakoa izan da –aurreko hamarkadan baino nabarmen goragoa eta aurreikuspenek ziotena baino %18 altuagoa–. Kostu handiena izan dute kazkar ekaitzen kalteek, 2022ko lehortekoek eta 2023ko ekaitz eta uholdeenek. Kalte zuzenez gain, zeharkako ondorioak ere badituzte, demagun, azpiegitura eta finantza arazoak ere sortuta. Etxebizitzetarako bereziki kezkarriak dira, adibidez, lehorte eta sasoi euritsuen aldizkatzeak ondorioztatutako lur buztintsuen uzurtze eta hanpatzeak. Buztinen joera horiek etxeen hoditeria kaltetu dezakete, eta eraikinetan pitzadurak sortu, epe luzean hainbat etxeren bizigarritasuna kolokan ezarrita.

Sorpresarik gabe, muturreko eguraldien ugaritzearen –eta ugaritze honen azelerazioaren– ondorioz aseguru-etxeek beren prezioak igoko dituzte. Hala iragarri dute bederen Frantziako Estatukoek, eta ez dira ziur aski garestituko diren bakarrak. Etxebizitzen eta

HELENE URAKANA

Helene urakanak sorturiko uholdeak Ipar Karolinako Estatuan. Klima beroago batean, urakanek ur gehiago eduki dezakete eta kalteak areagotu.

WIKIMEDIA

lanbide-kontratuen prima %12tik %20 ra igoko da 2025an, eta suteen aurkako %6tik %9ra. Igoera horiekin espero dute 1.200 milioi euro gehiago biltzea, 2015etik aseguruaren sektoreak pairatu duen defizita leuntzeko asmoz.

DENA ORDAINTEKO, HAZKUNDE GEHIAGO?

Izan kalte zuzenen kostuen bitartez edo kalteen arriskuari aurre egiteko aseguruaren kostuen bitartez, klima aldaketak jarduera ekonomikoentzako aukerak murriztuko ditu. Ekonomialari batek beharbada erran lezake arrisku berriek bertze hainbat sektore garatuko lituzketela, hala nola eraikinen konponketa edota uholdeak desbideratzeko dikeen erainkuntza, eta horrek BPGaren haz-

kundea ondorioztatuko ligukeela. Aupa! Baina mundu materialari dagokionez, hau da, elikatzen eta aterpetzen gaituenari dagokionez, ez genuke aberasterik sumatuko, prekarizazioa baizik. Zer gertatuko da, adibidez, urakan edo tifo arrisku handiegia izateagatik eraikin eta enpresa gehienei aseguru egitea garestiegia bilakatzen bada Floridan, Texasen, Japoniako hegoaldean edo Taiwanen? Edo Belgika, Alemania edo Txekiako hainbat eskualdetan uholde arriskua garestiegia bilakatuko bada? Edo bertze hainbat tokitan nahaspilatzen diren lehorte, bero uhin eta uholde arriskuak -Kalifornia edo Mediterraneo ingurua kasu- garestiegiak bilakatuko badira? Jarduera asko ekonomikoki bideraezina bihurtuko lirakeke, inbertsio guziak

edonoiz deuseztatzeko arriskuagatik eta berreraikitze aukera eta laguntza oso murrizteagatik. Enpresa gero eta gehiagok, ziur aski, itxi edo alde egingen luke, eraikinetan edota azpiegituretan kalte konpondu gabeak metatuko lirakeke, eta ihes egin ezin dutenak baizik ez lirakeke geldituko eskualde horietan.

Errefuxiatuen aurkako neurriak zorrotzen ari diren une honetan, ez dugu aski ongi ulertu gu edo gure haurrak errefuxiatu izan daitezkeela noizbait, hondamendien kalte konponezinen ondorioz. Eta austeritatea berriz modan jartzen ari den une honetan, ez dugu aski ongi ulertu belaunaldi berriei uzten diegun zor atmosferikoak -pilatutako berotegi efektu gasak- etorkizuneko oparotasuna zenbat kaltetuko dien. ●

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

f i